

บทคัดย่อ

ชาวลื้อเป็นกลุ่มคนไทที่อยู่ในสิบสองปันนา ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ที่ได้มีการอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยตั้งแต่อดีตอันยาวนาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคเหนือของไทยหรืออาณาจักรล้านนาในอดีตเป็นบริเวณที่มีการตั้งถิ่นฐานของชาวลื้อเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เพราะสิบสองปันนาและล้านนานั้นมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ประชาชนมีการไปมาหาสู่กันอยู่เสมอ เมื่อมีเหตุการณ์ไม่ปกติก็มีการอพยพโยกย้ายถิ่นโดยมีปัญหาอุปสรรคทางด้านชาติพันธุ์แต่อย่างใด น่านเป็นจังหวัดที่มีชุมชนลื้อจำนวนมาก จากการศึกษาค้นคว้าพบว่ามี การอพยพของชาวลื้อทั้งจากสิบสองปันนาตอนใต้และตอนเหนือของลาวเข้าสู่เมืองน่านอยู่เสมอ ในสมัยก่อนน่านมีอำนาจการปกครองเหนือเมืองลื้อต่างๆ ที่ปัจจุบันถือว่าเป็นเขตจีนและลาว การอพยพของชาวลื้อมาสู่ น่านเกิดขึ้นเสมอ โดยไม่มีความขัดแย้งกับชาวยวนซึ่งเป็นกลุ่มเจ้าของถิ่นเพราะทั้งสองต่างมีระบบการปกครองแบบศักดินา เจ้านายและไพร่มีความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์ และมีความเชื่อถือผีและพุทธศาสนาเป็นพื้นฐานที่แน่นแฟ้นของสังคม การดำรงชีวิตอยู่ด้วยการเกษตรกรรม ทำให้ชาวลื้อผูกพันใกล้ชิดกับธรรมชาติ มีการสร้างสรรค์ประเพณี และพิธีกรรมต่าง ๆ ที่จะสร้างความกลมกลืนระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ และมนุษย์กับสิ่งเหนือธรรมชาติ เพื่อความอยู่รอดของตนภายใต้ความรู้และเทคโนโลยีที่จำกัด วิถีชีวิต และวัฒนธรรมชาวลื้อนั้นคล้ายคลึงกับชาวยวนอย่างมาก จนยากที่จะแบ่งแยกระหว่างความเป็นลื้อและยวน และยังยากที่จะกล่าวว่า วัฒนธรรมใดมีอิทธิพลเหนือวัฒนธรรมใด

ภายใต้กระแสของความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในประเทศไทยในแต่ละยุคสมัย ชุมชนลื้อปรับเปลี่ยนวิถีการดำรงชีวิตและวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ความเป็นลื้อค่อย ๆ เลือนหายไปพร้อม ๆ กับความเป็นยวนของวัฒนธรรมยวน ความทันสมัยซึ่งหมายถึงความเป็นสากลหรือความเหมือนกันในแบบวัฒนธรรมตะวันตกแบบทุนนิยมเข้ามาแทนที่ เมื่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวเจริญถึงขีดสุด ประเพณีวัฒนธรรมลื้อก็กลายเป็นความแปลกที่ น่าสนใจและเป็นเอกลักษณ์ที่สามารถให้ประโยชน์แก่ท้องถิ่น